

Bladet Kommunen
Att.: politisk journalist Sine Riis Lund

Sendt til: sine@kommunen.dk

Dato: 29. juni 2012
Enhed: Kommunaljura
Sagsbeh.: DEPSLJ
Sags nr.: 1207420
Dok nr.: 973633

Din henvendelse af 27. juni 2012 om rækkevidden af KSL § 16 e mv.

Du har ved mail af 27. juni 2012 henvendt dig til Økonomi- og Indenrigsministeriet, idet du ønsker oplysninger om bl.a. rækkevidden af kommunalpolitikeres oplysningspligt efter kommunestyrelseslovens § 16 e.

Du har i din henvendelse anført en række konkrete spørgsmål, som vil blive besvaret generelt nedenfor.

1. Findes der andre regler for offentliggørelse af byrådsmedlemmers hverv end § 16 e i kommunestyrelsesloven? Og hvis ja, hvilke? (Er det for eksempel kun hverv, hvor byrådsmedlemmerne får vederlag, som de skal oplyse om?)

Forpligtelsen til at offentliggøre oplysninger om, hvilke kommunalbestyrelsesmedlemmer der modtager vederlag for udførelsen af kommunale hverv, samt størrelsen af disse vederlag findes i § 16 e i lov om kommunernes styrelse (KSL).

Følgende fremgår af KSL § 16 e:

"Et medlem af kommunalbestyrelsen, som efter valg eller forslag af kommunen udfører andre hverv end medlemskab af kommunalbestyrelsens udvalg eller underudvalg, skal oplyse størrelsen af vederlag, der i sidste kalenderår var forbundet med varetagelsen af hvervet, til kommunalbestyrelsen. Kommunalbestyrelsen offentliggør inden udgangen af første kvartal, hvilke af dens medlemmer der modtager vederlag for udførelse af sådanne hverv, og størrelsen af vederlaget i sidste kalenderår for hvert enkelt hverv, medlemmet udfører.

Stk. 2. Stk. 1 gælder tilsvarende vedrørende ansatte i den kommunale administration, som efter valg eller forslag af kommunen udfører de i stk. 1 nævnte hverv."

Økonomi- og Indenrigsministeriet kan oplyse, at oplysningspligten omfatter vederlag, der modtages for at varetage alle andre hverv end medlemskab af kommunalbestyrelsen, dennes udvalg eller underudvalg. Det gælder uanset selskabets eller foreningens art eller hvervets karakter. Det afgørende er, at hvervet udføres efter valg eller forslag af kommunen. Det kan f.eks. være bestyrelsesposter i kommunale fællesskaber, selskaber, selvejende institutioner eller foreninger. Også hverv, som et kommunalbestyrelsesmedlem varetager efter valg eller forslag fra et kommunalt selskab eller KL, er omfattet af oplysningspligten, da de deltagende kommuner i forening i givet fald har valgt eller foreslået vedkommende.

Offentliggørelse af oplysninger om vederlag modtaget i sidste kalenderår skal ske inden den 1. april. Offentliggørelse skal ske for hvert enkelt vederlagt kommunalbestyrelsesmedlem og skal indeholde oplysninger om vederlag fordelt på de enkelte hverv. Forpligtelsen til offentliggørelse efter KSL § 16 e omfatter således ikke hverv, som man ikke modtager vederlag for.

Hvis man ønsker at gøre sig bekendt med, hvilke kommunalbestyrelsesmedlemmer eller andre personer der er udpeget til varetagelsen af kommunale hverv, bemærkes det, at kommunalbestyrelsens beslutning herom indføres i en beslutningsprotokol, jf. KSL § 13, stk. 1. Disse beslutningsprotokoller, herunder fra det konstituerende møde, skal med de begrænsninger, der følger af lovgivningens regler om tavshedspligt, så vidt muligt offentliggøres, jf. KSL § 8, stk. 6.

2. Er det rigtigt forstået, at man som borgmester ikke skal oplyse om vederlag, hvis man er valgt til en bestyrelsespost som privatperson eller partimedlem?

Det er korrekt, at oplysningspligten alene omfatter vederlag, som et medlem af kommunalbestyrelsen modtager for at varetage hverv, der udføres efter valg eller forslag af kommunen. Dette er ensbetydende med, at borgmesteren skal oplyse om vederlag, som den pågældende modtager i sin egenskab som medlem af kommunalbestyrelsen, når hvervet udføres efter valg eller forslag af kommunen. Se endvidere svaret på spørgsmål 5.

3. Hvornår er man valgt som privatperson? Og som partimedlem?

Bestemmelsen omfatter tilfælde, hvor et medlem af kommunalbestyrelsen efter valg eller forslag af kommunen udfører andre hverv end medlemskab af kommunalbestyrelsens udvalg eller underudvalg. Hverv, der varetages uden for disse tilfælde, er således ikke opfattet af oplysningspligten. Se endvidere svaret på spørgsmål 5.

4. Hvordan sonderer man mellem, om en borgmester er valgt som borgmester, partimedlem eller privatperson?

Der vil være tale om en vurdering af, om betingelserne for anvendelse af oplysningspligten er til stede i det konkrete tilfælde, jf. ligeledes svarene på spørgsmål 2, 3 og 5.

5. I forhold til formuleringen "efter valg eller forslag af kommunen" i kommune-styrelseslovens § 16 e, betyder det så, at man ikke skal oplyse om et vederlag, hvis eksempelvis en fond eller et selskab direkte har spurgt en borgmester, om han vil være medlem?

Udtrykket "valg eller forslag af kommunen" omfatter alle tilfælde, hvor kommunen som juridisk person har valgt eller foreslået vedkommende. Det kan være selve kommunalbestyrelsen, dennes udvalg eller underudvalg, den kommunale administration eller en repræsentant for et af de nævnte kommunale organer der har valgt eller foreslået vedkommende.

Det er ikke en betingelse, at kommunen har en egentlig udpegnings- eller indstillingsret vedrørende det omhandlede hverv, som er bindende for modta-

geren, men bestemmelsen omfatter også sådanne tilfælde. For at oplysningspligten kan finde anvendelse, er det f.eks. tilstrækkeligt, at kommunalbestyrelsesmedlemmet varetager hvervet som følge af, at vedkommende er bragt i forslag af eksempelvis kommunens repræsentant på en generalforsamling, et repræsentantskab el.lign., som har til opgave at vælge et selskabs eller en forenings bestyrelse.

Udtrykket omfatter både tilfælde, hvor kommunen er lovmæssigt forpligtet til at vælge eller bringe en person i forslag, og tilfælde, hvor kommunen selv beslutter at vælge eller bringe en person i forslag. Det er uden betydning, om kommunen er retligt bundet af en indstilling fra andre eller har reel valgmulighed.

Bestemmelsen omfatter således ikke tilfælde, hvor ovenstående ikke gør sig gældende.

6. Gør det nogen forskel for en borgmesters habilitet - når der skal træffes kommunale beslutninger - om han er udpeget som privatperson, som borgmester eller som partimedlem?

Spørgsmål om habilitet vil altid forudsætte en konkret vurdering ud fra inhabilitetsreglerne i KSL § 14, stk. 1, samt reglerne eller principperne i forvaltningslovens kapitel 2.

Følgende fremgår af KSL § 14, stk. 1:

"Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om, hvorvidt et medlem har en sådan interesse i en sag, at han er udelukket fra at deltage i kommunalbestyrelsens forhandling og afstemning om sagen."

KSL § 14 indeholder ingen angivelse af, hvornår en interesse har en sådan karakter, at et medlem er udelukket fra at deltage i afgørelsen af en sag. Dette spørgsmål må løses på grundlag af reglerne eller principperne i forvaltningslovens kapitel 2.

I forvaltningslovens § 3 angives det, at interessen, der kan medføre inhabilitet, skal være særlig. Dette indebærer, at ikke enhver som helst interesse i en sag medfører inhabilitet. Det må kræves, at interessen har en vis styrke. Det er endvidere en forudsætning, at der ikke er tale om en interesse af mere almen karakter. Jo mere generel en sag er, desto stærkere skal et kommunalbestyrelsesmedlems interesse i sagens udfald være, for at inhabilitet kan komme på tale.

Et kommunalbestyrelsesmedlems særlige engagement i et bestemt område medfører ikke i sig selv inhabilitet. Dette gælder heller ikke i tilfælde, hvor den pågældendes almindelige, ideelt betonedede interesse har givet sig udslag i foreningsmedlemskab.

Hvis den pågældende derimod er medlem af foreningens bestyrelse, må det bero på sagens karakter og indhold, om den pågældende vil være inhabil. Det følger således af bestemmelsen i forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 3, at der foreligger inhabilitet, når et kommunalbestyrelsesmedlem deltager i ledelsen af eller i øvrigt har nær tilknytning til et selskab, en forening eller en anden privat juridisk person, der har særlig interesse i sagens udfald.

I de tilfælde, hvor et bestyrelsesmedlem i et selskab, en forening eller en anden privat juridisk person, er kommunalbestyrelsesmedlem, vil medlemmet således som udgangspunkt være inhabilt ved kommunalbestyrelsens behandling af sager, hvori selskabet, foreningen, fonden m.v. har en særlig interesse, jf. forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 3 og 5.

Det antages imidlertid, at et kommunalbestyrelsesmedlems deltagelse i ledelsen af en forening, en fond m.v. – uanset bestemmelsen i forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 3 – ikke i almindelighed medfører inhabilitet ved kommunalbestyrelsens behandling af sager vedrørende foreningen m.v. i de tilfælde, hvor det pågældende kommunalbestyrelsesmedlem er *udpeget af kommunalbestyrelsen med henblik på at varetage kommunalbestyrelsens interesser*, jf. Folketings Tidende 1985/86, tillæg A, spalte 120 og Justitsministeriets vejledning om forvaltningsloven, side 12 f. Synspunktet bag denne modifikation er, at der ikke i almindelighed vil foreligge nogen interessekonflikt, idet det pågældende medlem også i foreningens eller fondens bestyrelse har til opgave at varetage kommunalbestyrelsens interesser.

Den kommunalretlige modifikation gælder også for et kommunalbestyrelsesmedlems deltagelse i ledelsen af et aktie- eller anpartsselskab. Udgangspunktet om at kommunalbestyrelsesmedlemmet i denne situation ikke er inhabilt i kommunalbestyrelsen, fraviges dog typisk hvis: 1) kommunalbestyrelsen skal tage stilling til den pågældendes varetagelse af sit bestyrelseshverv, 2) kommunalbestyrelsen udøver tilsyn – ud over det overordnede økonomiske tilsyn med selskabet, der følger af kommunernes ejerskab – eller kontrolvirksomhed i forhold til selskabet, 3) kommunalbestyrelsesmedlemmet er bestyrelsesformand i selskabet, og der kan være tvivl om, hvorvidt den pågældende ved kommunalbestyrelsens behandling af sagen alene vil varetage saglige, offentlige interesser, og 4) kommunalbestyrelsen og selskabet indgår privatretlige aftaler. De kommunalt udpegede bestyrelsesmedlemmer kan i disse situationer efter omstændighederne blive anset som inhabile i medfør af forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 1, 4 eller 5.

Der antages således generelt, at det kan gøre en forskel for en borgmesters habilitet ved kommunalbestyrelsens behandling af sager vedrørende det pågældende selskab mv., om den pågældende er udpeget som privatperson/partimedlem eller som borgmester efter valg eller forslag af kommunen. Der må imidlertid foretages en konkret og individuel vurdering i det enkelte tilfælde.

Med venlig hilsen

Suzanne Camilla Lund Jensen